

STEDENFONDS 2008 - 2013

maatschappelijke effecten en indicatoren

STUDIEDIENST VAN DE VLAAMSE REGERING
TEAM STEDENBELEID

HASSELT

UPDATE 2010

INHOUDSTAFEL

Inleiding	1
1 Maatschappelijke effecten	2
2 Gekozen indicatoren	2
3 Opvolgen na te streven evoluties stedelijke omgeving	3
4 Invulling indicatoren	4
4.1 Het belang van de centrumfunctie is toegenomen	4
4.2 Hasselt is een aantrekkelijke en betaalbare woonstad	7
4.3 De betrokkenheid van de burger bij beleid van de stad en van de wijk is verhoogd	15
4.4 Vitale en gezonde stad	17
Synthesebeeld	21

INLEIDING

In het kader van het Vlaamse stedenbeleid zijn in de beleidsovereenkomsten van het Stedenfonds tussen de Vlaamse Gemeenschap, de 13 centrumsteden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) een aantal maatschappelijke effecten voorzien waarmee de betrokken steden en de VGC aangeven welke veranderingen en evoluties ze in de stedelijke omgeving gedurende de loop van de beleidsovereenkomst (2008-2013) willen stimuleren en realiseren.

De Studiedienst van de Vlaamse Regering en het team Stedenbeleid ondersteunden de steden bij het formuleren van deze maatschappelijke effecten en de keuze van de indicatoren om deze ontwikkelingen op te volgen.

Het eerste rapport verscheen in 2008. Voor u ligt de tweejaarlijkse update: dit rapport geeft een overzicht van de beoogde maatschappelijke effecten en vult – waar mogelijk – deze ook in. De vele cijfers lokken dikwijls vragen uit naar meer synthetische indicatoren of een bundeling van indicatoren, die in één oogopslag aangeven wat er op een bepaald domein aan de hand is.

Twee soorten figuren zijn opgenomen: momentopnames en evoluties. Bij een momentopname wordt de situatie op een bepaald ogenblik geschetst. Evoluties geven aan hoe situaties verschuiven en veranderen.

Het opvolgen van maatschappelijke effecten aan de hand van indicatoren is geen beleidsevaluatie als dusdanig. Door duidelijk aan te geven wat men juist beoogt, wordt het beleid wel iets transparanter. De indicatoren volgen eerder globale stedelijke ontwikkelingen op en zijn niet rechtstreeks gekoppeld aan prestaties en acties van de overheid. Deze prestaties en acties worden opgevolgd in het kader van de operationele doelstellingen die opgenomen zijn in de beleidsovereenkomsten. De indicatoren zijn niet bruikbaar om causale verbanden te leggen tussen overheidsoptreden en maatschappelijke ontwikkelingen. Tal van factoren waarop de overheid geen of minder greep heeft, kunnen deze ontwikkelingen mee hebben beïnvloed of rechtstreeks hebben bepaald. In een stedelijke context zijn heel wat actoren actief en stedelijke ontwikkelingen worden ook beïnvloed door de externe omgeving waarbij ook de algemene economische ontwikkeling, het beleid van andere overheden en de verschuivingen in maatschappelijke opvattingen een cruciale rol kunnen spelen.

Voor de keuze van de indicatoren is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de Stadsmonitor.

De Studiedienst van de Vlaamse Regering en het team Stedenbeleid hebben het op zich genomen de gekozen indicatoren de volgende jaren op te volgen en daarover te rapporteren aan de steden.

*Hilde Schelfaut
Coördinator Stedenfonds rapportage
(maatschappelijke effecten & indicatoren)*

1. De stad Hasselt schuift volgende maatschappelijke effecten als prioritaire evoluties in de stedelijke omgeving naar voren

1. **ME1:** het belang van de centrumfunctie is toegenomen
2. **ME2:** Hasselt is een aantrekkelijke en betaalbare woonstad
3. **ME3:** de betrokkenheid van de burger bij het beleid van de stad en de wijk is verhoogd
4. **ME4:** vitale en gezonde stad

2. De stad Hasselt zal deze maatschappelijke effecten opvolgen aan de hand van volgende indicatoren

1. Het belang van de centrumfunctie is toegenomen

Indicatoren:

- Arbeidsmarkt: werkgelegenheidsgraad/jobratio
- Economie: oprichtingsratio en nettogroeiratio
- Handelsfunctie: tewerkstelling in dienstverlening en quartaire sector
- Bouwsector: bouwvergunningen niet-residentiële gebouwen
- Onderwijs: aantrekkingskracht secundair onderwijs en aantrekkingskracht hoger onderwijs

2. Hasselt is een aantrekkelijke en betaalbare woonstad

Indicatoren:

aantrekkelijke stad:

- tevredenheid burgers: fierheid over de stad
- uitstraling straten, pleinen, parken, monumenten en gebouwen in de stad

woonstad:

- migratiesaldo jonge gezinnen (0-9 en 30-39)
- migratiesaldo jongeren
- betaalbaarheidsratio
- aandeel inwoners dat recht heeft op een sociale huurwoning, maar aangewezen is op de private huurmarkt
- woonquote sociale huisvesting
- afbetalingsmoeilijkheden in de eigendomssector
- aandeel sociale huurwoningen per 1000 inwoners
- kandidaten voor sociale huurwoningen die in de stad wonen, willen wonen
- bouwvergunningen residentiële nieuwbouw en residentiële renovatie

3. De betrokkenheid van de burger bij het beleid van de stad en de wijk is verhoogd

Indicatoren:

- aandeel van de inwoners dat zich voldoende geïnformeerd voelt door de stad
- vertrouwen in de stedelijke overheid
- aandeel van de inwoners dat vindt dat het stadsbestuur de inwoners voldoende raadpleegt
- bereidheid burger deelname beleid

4. Vitale en gezonde stad

Indicatoren:

- tevredenheid over het aanbod sport- en recreatievoorzieningen
- tevredenheid cultureel aanbod
- deelname aan sport en cultuur
- tevredenheid over de speelvoorzieningen
- tevredenheid activiteiten ouderen
- groenindruk
- aandeel inwoners dat het aangenaam vindt om met de mensen in de buurt te praten
- indruk netheid buurt
- onaangepaste snelheid verkeer
- rommel
- geluidshinder

3. Opvolgen na te streven evoluties stedelijke omgeving

Grafische voorstelling

Twee soorten figuren/tabellen zijn opgenomen: momentopnames en evoluties. Bij een momentopname wordt de situatie op een bepaald ogenblik geschetst. Evoluties geven aan hoe situaties verschuiven en veranderen. Er is gebruik gemaakt van centrale indicatoren, dit zijn indicatoren geactualiseerd via centrale databanken, en van de indicatoren van de survey Stadsmonitor 2008. Aan de hand van de centrale indicatoren zijn evoluties in beeld gebracht, meestal in combinatie met de gemiddelde score van 13 centrumsteden. Aan de hand van de resultaten van de survey Stadsmonitor 2008 zijn momentopnames in beeld gebracht. Bij de momentopname van de survey-indicatoren (nulmeting 2008) werken we met grafieken waarin de maximale score en de minimale score van één van de centrumsteden, de score van de stad Hasselt en de gemiddelde score van de 13 centrumsteden worden voorgesteld. Bovendien wordt aangegeven voor welke indicatoren Hasselt significant afwijkt van het gemiddelde van de 13 centrumsteden. Dit wil zeggen dat we voor 95% zeker zijn dat het verschil niet berust op toeval en dat de score voor Hasselt significant afwijkt van de gemiddelde score (95% betrouwbaarheidsinterval). De resultaten van de survey Stadsmonitor 2008 (schriftelijke bevraging) zijn niet vergelijkbaar met 2004 en 2006 (telefonische bevraging). Telefonische bevragingen gebaseerd op enkel vaste telefoonlijnen, laten niet langer toe representatieve uitspraken te doen. Vandaar de overstap naar een schriftelijke bevraging of een postenquête. Dit heeft effect op de resultaten. Respondenten reageren kritischer als ze anoniem kunnen antwoorden. Wat wel nog kan, zijn de relatieve posities of de rangordes van de steden vergelijken in de metingen 2004, 2006 en 2008.

4. Invulling indicatoren

4.1. Het belang van de centrumfunctie is toegenomen

Indicatoren:

- jobratio
Def: het totaal aantal jobs ten opzichte van honderd inwoners op arbeidsleeftijd (van 18 tot en met 64 jaar).
Bron: Vlaamse arbeidsrekening, Steunpunt WSE
- demografie van de ondernemingen (2005-2009)
 - *nettogroeiratio ondernemingen*
Def: ratio van het aantal oprichtingsakten minus het aantal gewone stopzettingen minus het aantal faillissementen in een bepaald jaar t.o.v. het aantal bestaande ondernemingen bij de aanvang van dat jaar.
Bron: Verrijkte Kruispuntbank Ondernemingen, bewerking SVR
 - *oprichtingsratio ondernemingen*
Def: ratio van het aantal oprichtingsakten in een bepaald jaar t.o.v. het aantal bestaande ondernemingen bij de aanvang van dat jaar.
Bron: Verrijkte Kruispuntbank Ondernemingen, bewerking SVR
- handelsfunctie: tewerkstelling in dienstverlening en quartaire sector
De Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR) beschikt heden niet over geactualiseerde set.
Secund best indicator: de SVR stelt de indicator "Economische specialisatie" voor; deze bestaat uit het aandeel in de werkgelegenheid op NACE2 digitniveau van de vijf belangrijkste (private) sectoren in de desbetreffende stad.
Bron: RSZ
- bouwsector: bouwvergunningen niet-residentiële gebouwen
Def: aandeel (%) bouwvergunningen niet-residentiële gebouwen.
Bron: ADSEI
- onderwijs: aantrekkingskracht secundair onderwijs en aantrekkingskracht hoger onderwijs (2001- 2009)
Def: aantal jongeren dat naar school gaat in een secundaire school in de stad, tegenover het aantal jongeren dat in de stad woont en naar het secundair onderwijs gaat.
Bron: departement onderwijs
Opm.: momenteel beschikt SVR niet over de cijfers voor de indicator aantrekkingskracht hoger onderwijs.

Tabel 1 Jobratio

	2006	2007
Hasselt	109,2	110,3
13 steden	94,9	95,7

Tabel 2 Nettogroeiratio ondernemingen

	2005	2006	2007	2008	2009
Hasselt	3,6	2,4	3,4	2,3	2,6
13 steden	3,0	2,5	3,0	2,3	1,9

Tabel 3 Oprichtingsratio ondernemingen

	2005	2006	2007	2008	2009
Hasselt	6,9	7,2	7,8	7,1	7,4
13 steden	6,9	7,3	7,7	7,4	6,8

Toelichting ME1: jobratio & demografie van ondernemingen

Het jobaanbod in de steden is mee bepalend voor de werkzaamheid. Uitgedrukt in een **jobratio**, het aantal jobs per honderd inwoners op arbeidsleeftijd- tellen we in Hasselt 110 jobs per 100 inwoners. In de 13 centrumsteden bedraagt deze ratio 96 jobs.

De **nettogroeiratio**, die het aantal opgerichte ondernemingen min het aantal stopgezette ondernemingen t.o.v. het aantal actieve ondernemingen weergeeft, bedraagt in 2009 2,6%. Bij de 13 centrumsteden is dit 1,9%. De **oprichtingsratio** die de verhouding geeft van het aantal opgerichte ondernemingen tov het aantal actieve ondernemingen bedraagt in 2009 7,4% in Hasselt. Dit is iets hoger dan de oprichtingsratio in de 13 centrumsteden.

Het aandeel van de 5 belangrijkste sectoren in de private sector in de werkgelegenheid steeg van 2000 tot 2006: van 58,4% tot 66,1%. Binnen de private sector steeg de werkgelegenheid in absolute cijfers vooral in de diensten en de detailhandel.

Tabel 4 Economische specialisatie (2000-2005, in absolute aantallen)

Hasselt	2000		2003		2006	
	#	%	#	%	#	%
Diensten	4.943	23	4.422	22,7	5.854	27,2
Detailhandel	2.666	12,4	3.002	15,4	3.096	14,4
Bouw	2.019	9,4	1.742	9	2.233	10,4
Groothandel	1.707	8	1.648	8,5	1.692	7,8
Hotels en restaurants	1.201	5,6	1.419	7,3	1.361	6,3
totaal belang van 5 sectoren	12.536	58,4	12.233	62,9	14.236	66,1
<i>noemer (totale TEW in private sector)</i>	<i>21.464</i>		<i>19.453</i>		<i>21.556</i>	

Tabel 5 Bouwvergunningen niet-residentiële gebouwen

	2001	2008
Hasselt	17,0	13,0
13 steden	20,2	17,8

Toelichting ME1: stedenbouwkundige vergunningen

In 2008 werden in Hasselt 583 **stedenbouwkundige vergunningen** uitgereikt, waarvan 76 **niet-residentiële** (13%). Sinds 2001 is het aantal vergunningen gestegen. Het aandeel niet-residentiële vergunningen is zowel in Hasselt als in de 13 centrumsteden gedaald. Het aandeel in Hasselt blijft lager liggen dan in de 13 centrumsteden.

Tabel 6 Aantrekkingskracht secundair onderwijs

	Gewoon voltijds secundair	DBSO	BuSO	Totaal secundair
2008-2009	241,2	400,0	136,8	238,6
2000-2001	208,5	282,4	103	205,4
13 centrumsteden (2008-2009)	169,9	162,4	153,6	168,9

Toelichting ME1: aantrekkingskracht secundair onderwijs

Stedelijkheid in onderwijs uit zich in de centrumfunctie van de stad Hasselt. Zo meet de "school enrolmentrate" de **aantrekkingskracht van het secundair onderwijs** in Hasselt voor scholieren in Hasselt en omliggende gebieden. Deze aantrekkingskracht is de verhouding (%) van het aantal jongeren die schoollopen in een secundaire school in de stad tegenover het aantal jongeren die in de stad wonen en naar het secundair onderwijs gaan. Voor Hasselt ligt die verhouding in 2008-2009 op 239%. Deze is in Hasselt gestegen doorheen de jaren. In de meeste centrumsteden ligt de verhouding tussen 113% en 308%. Gemiddeld bedraagt de aantrekkingskracht in het secundair onderwijs 169%.

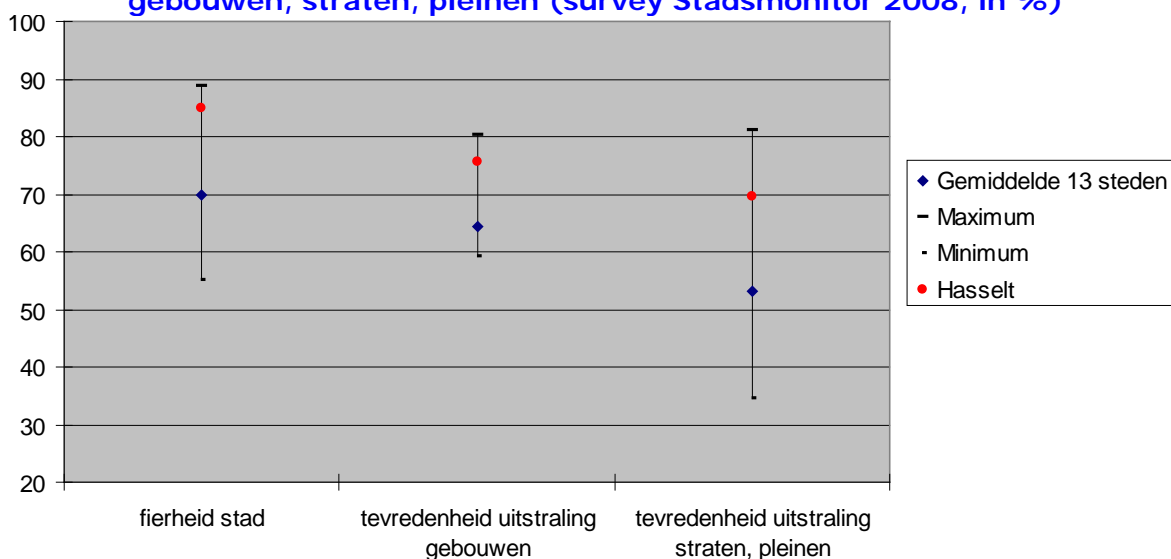
4.2. Hasselt is een aantrekkelijke en betaalbare woonstad

Indicatoren:

Aantrekkelijke stad:

- fierheid over de eigen stad
Def: aandeel (%) van de bevolking dat fier is op zijn stad.
Bron: survey Stadsmonitor 2008
- tevredenheid over de uitstraling van de gebouwen in de stad
Def: aandeel (%) van de inwoners dat de gebouwen in de stad mooi vindt.
Bron: survey Stadsmonitor 2008
- tevredenheid over de uitstraling van de straten, pleinen, parken, monumenten en gebouwen in de stad
Def: aandeel (%) van de inwoners dat vindt dat de straten, pleinen, parken, monumenten en gebouwen mooi zijn (aangelegd).
Bron: survey Stadsmonitor 2008

Figuur 1 Fierheid over de stad en tevredenheid over de uitstraling van gebouwen, straten, pleinen (survey Stadsmonitor 2008, in %)

Maximum = maximum score in 1 van de 13 centrumsteden
Minimum = minimum score in 1 van de 13 centrumsteden

Tabel 7 Fierheid over de stad en tevredenheid over de uitstraling van de gebouwen (survey indicatoren, relatieve posities*)

RELATIEVE POSITIES	2008	2006	2004
fierheid stad	2	2	2
uitstraling gebouwen	2	3	3
uitstraling straten, pleinen, parken	2	4	2

* deze tabel geeft de relatieve posities van Hasselt aan in de survey Stadsmonitor 2004, 2006, 2008. Indien voor de jaren 2004 en 2006 geen rangorde is vermeld, betekent dit dat deze indicator enkel in 2008 is gemeten.

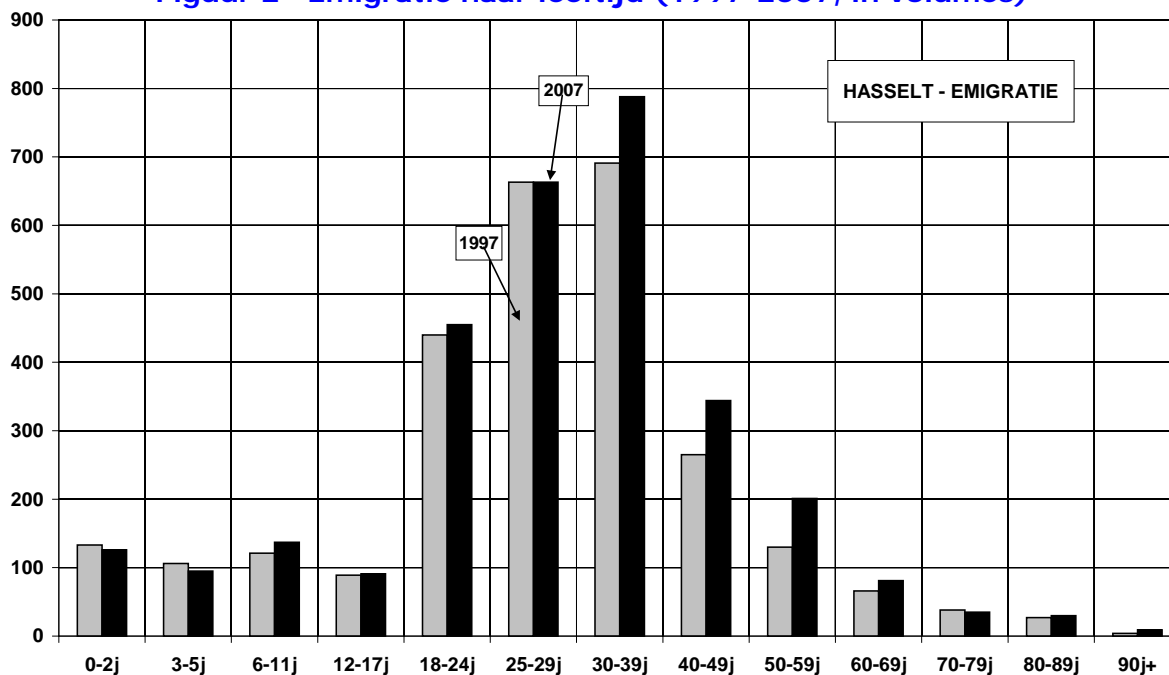
Toelichting ME2: Hasselt is een aantrekkelijke en betaalbare woonstad

Inwoners uit Hasselt zijn significant **fierder over hun stad** en meer **tevreden over de uitstraling van de gebouwen** dan de gemiddelde inwoner van de 13 centrumsteden (figuur 1). Dit wil zeggen dat we voor minstens 95% zeker zijn dat het verschil niet berust op toeval. Over de drie metingen heen, neemt Hasselt in de relatieve rangorde van de steden een koppositie in voor deze indicatoren.

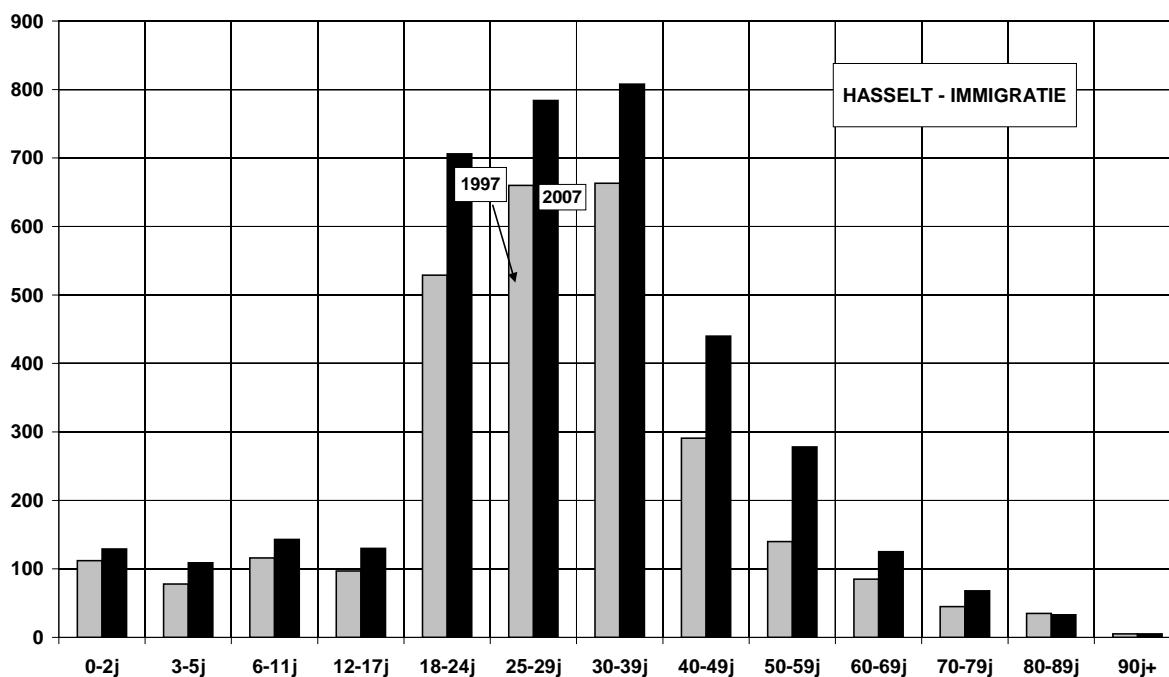
Betaalbare woonstad:

- migratiesaldo jonge gezinnen, jonge volwassenen, ouderen 60+, ouderen 80+
Def: verschil tussen de totale inwijking en de totale uitwijking in absolute aantallen naar leeftijdscategorieën.
Bron: Studiedienst Vlaamse Regering, bevolkingskubussen
- betaalbaarheidsratio
Def: verhouding van de gemiddelde verkoopprijs in vastgoed tot het gemiddelde inkomen per aangifte: vb. een cijfer van 5 voor een appartement wil zeggen dat er 5 gemiddelde inkomens nodig zijn om één appartement te kopen.
Bron: teller: vastgoedprijzen ADSEI; noemer: fiscale inkomens FOD Financiën; Mediaaninkomen per aangifte: het inkomen verbonden aan de aangifte die zich bevindt in het midden van de reeks wanneer de aangiften geklasseerd worden naar inkomen.
- aandeel inwoners dat recht heeft op een sociale huurwoning, maar aangewezen is op de private huurmarkt (nog te ontwikkelen indicator)
- woonquote sociale huisvesting (nog te ontwikkelen indicator)
- afbetalingsmoeilijkheden in de eigendomssector (nog te ontwikkelen indicator)
- aandeel sociale huurwoningen per 1000 inwoners
Def: het patrimonium van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen, al dan niet samen met haar Sociale Huisvestingsmaatschappijen uitgedrukt in aandeel per 1000 inwoners.
Bron: VMSW
- kandidaten voor sociale huurwoningen die in de stad wonen, willen wonen
Def: aantal kandidaten (uit de stad) op de wachtlijst voor een sociale huurwoning in de stad.
Bron: VMSW
- bouwvergunningen: residentiële nieuwbouw en residentiële renovatie
Def: aantal bouwvergunningen voor residentiële nieuwbouw en renovatie naar aard van de woning, volgens datum van uitreiking van bouwvergunning.
Bron: ADSEI

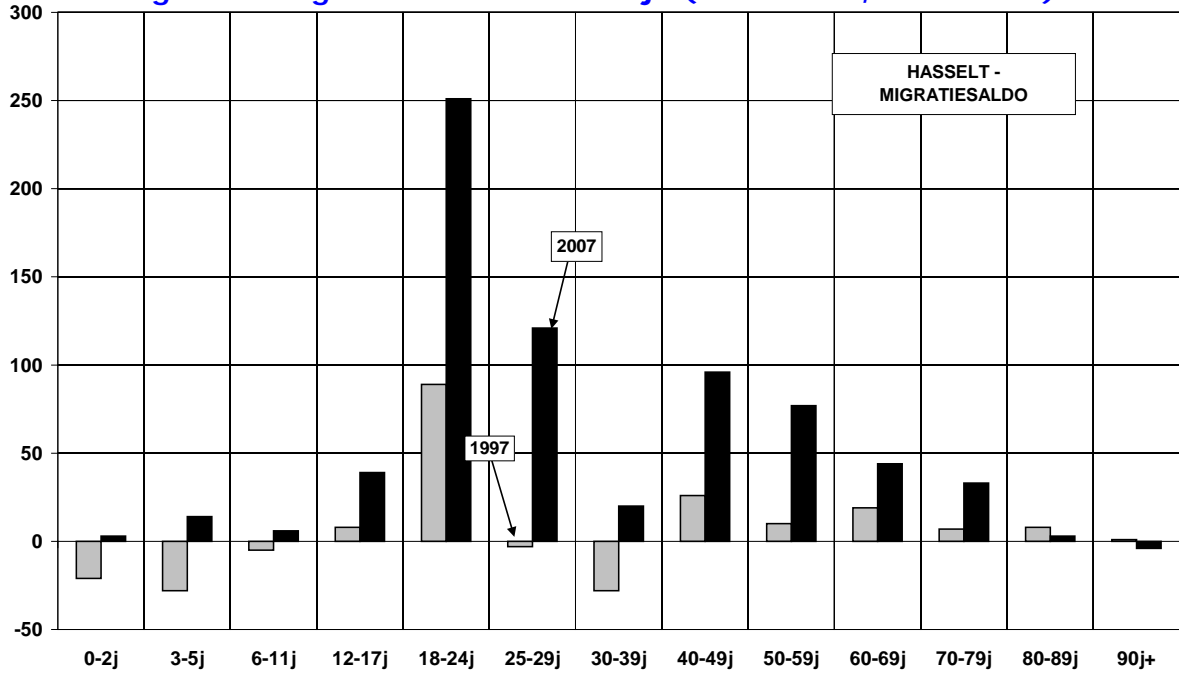
Figuur 2 Emigratie naar leeftijd (1997-2007, in volumes)

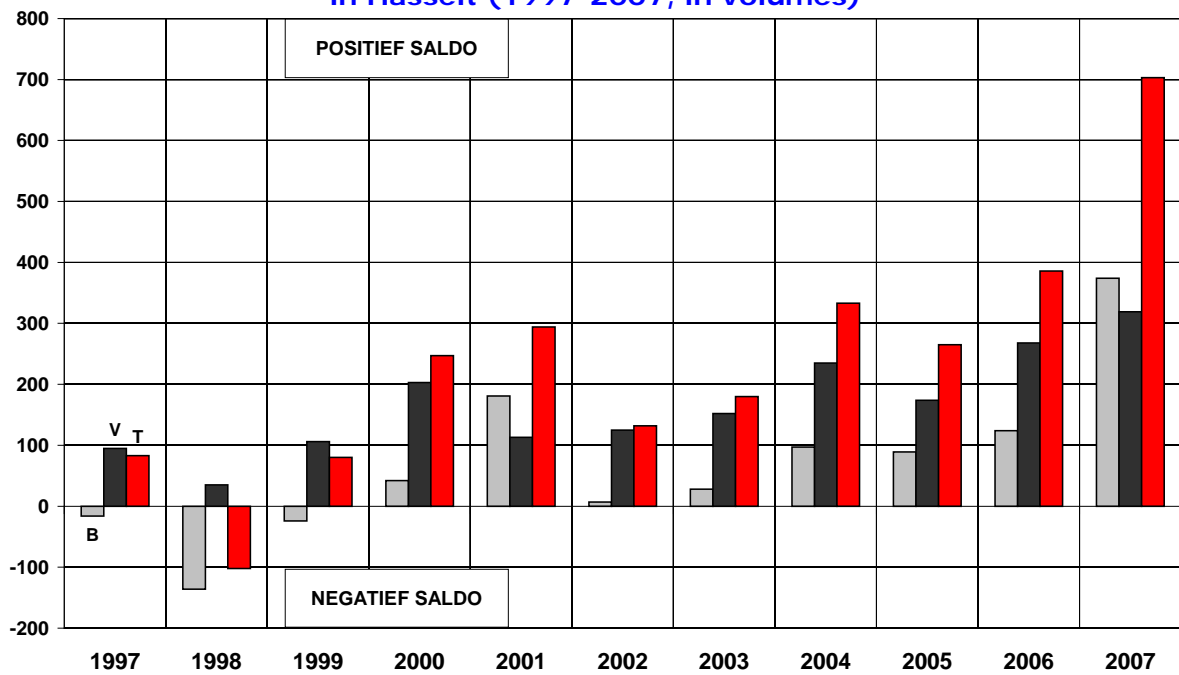
Figuur 3 Immigratie naar leeftijd (1997-2007, in volumes)

Figuur 4 Migratiesaldo naar leeftijd (1997-2007, in volumes)

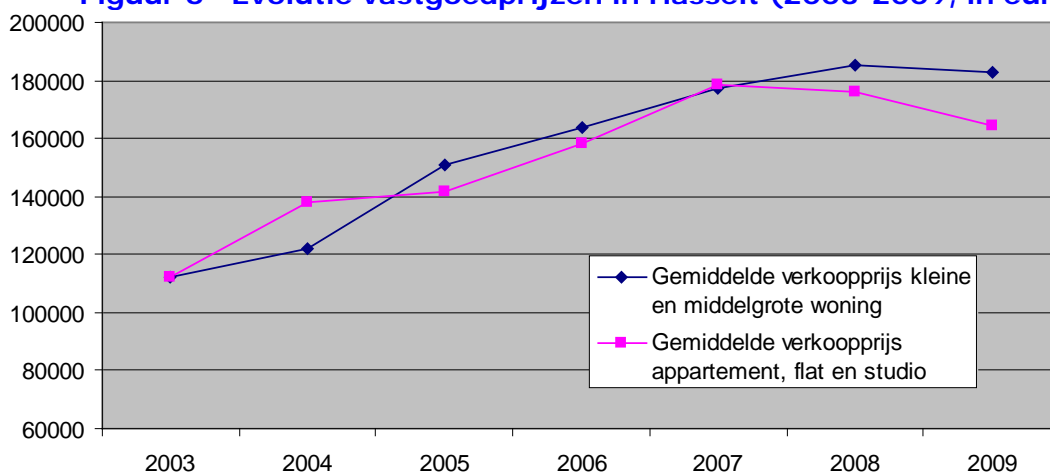
Figuur 5 Migratiesaldo voor Belgen (=B) /Niet-Belgen (=V)/ Totaal (=T) in Hasselt (1997-2007, in volumes)

Toelichting ME2: woonstad

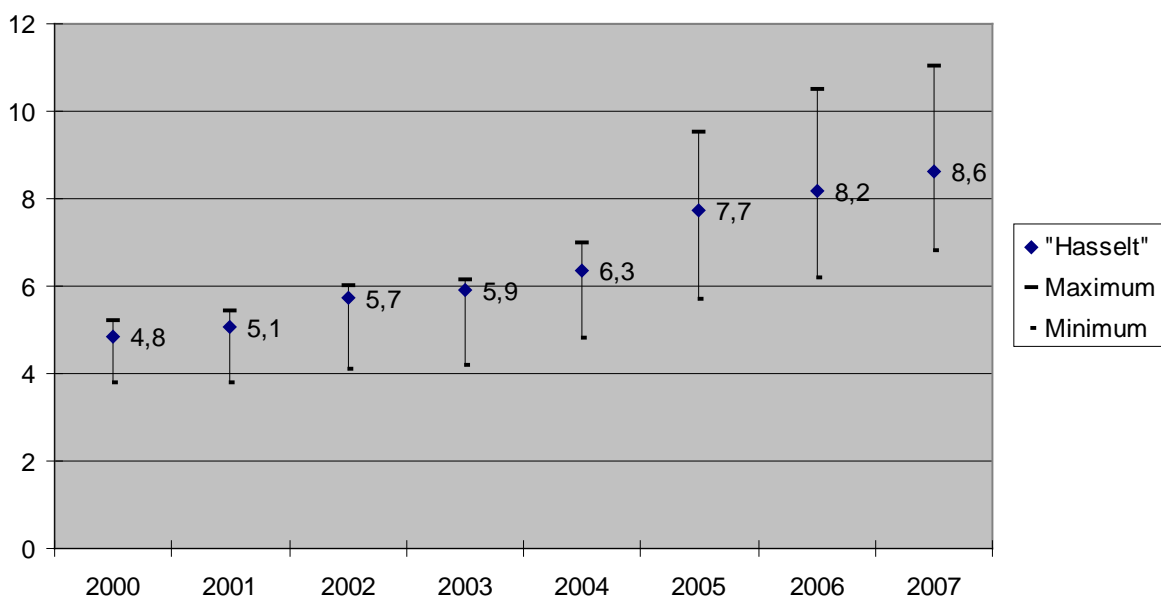
In 2007 kwamen 3758 personen in Hasselt wonen, terwijl 3055 personen uit de stad wegtrokken. Het **migratiesaldo** is bijgevolg positief: 703. Iets meer dan de helft van dit positieve saldo kan toegeschreven worden aan Belgen, de andere helft aan vreemdelingen. Wanneer we het **migratiesaldo naar leeftijd** bekijken, stellen we vast het grootste positieve saldo te maken heeft met de groep 18-24-jarigen gevolgd door de 25-29-jarigen. Met de leeftijd, daalt nadien ook het migratiesaldo. Dit saldo wordt enkel negatief bij de kleine groep van 90+ers. De meeste centrumsteden zijn attractiepolen voor jongvolwassenen (20-29-jarigen) en verliezen jonge gezinnen (30-39j & 0-9j) aan hun buurgemeenten. Maar dit is dus voor Hasselt in 2007 niet het geval. Er is een groot verschil tussen 1997 en 2007. Daar waar het migratiesaldo in 1997 nauwelijks positief was (+83), is dit in 2007 gestegen naar 703. Tot 2006 schommelde dit saldo rond de 200 à 300 met een plotse verdubbeling tussen 2006 en 2007.

Figuur 6 Evolutie vastgoedprijzen in Hasselt (2003-2009, in euro)

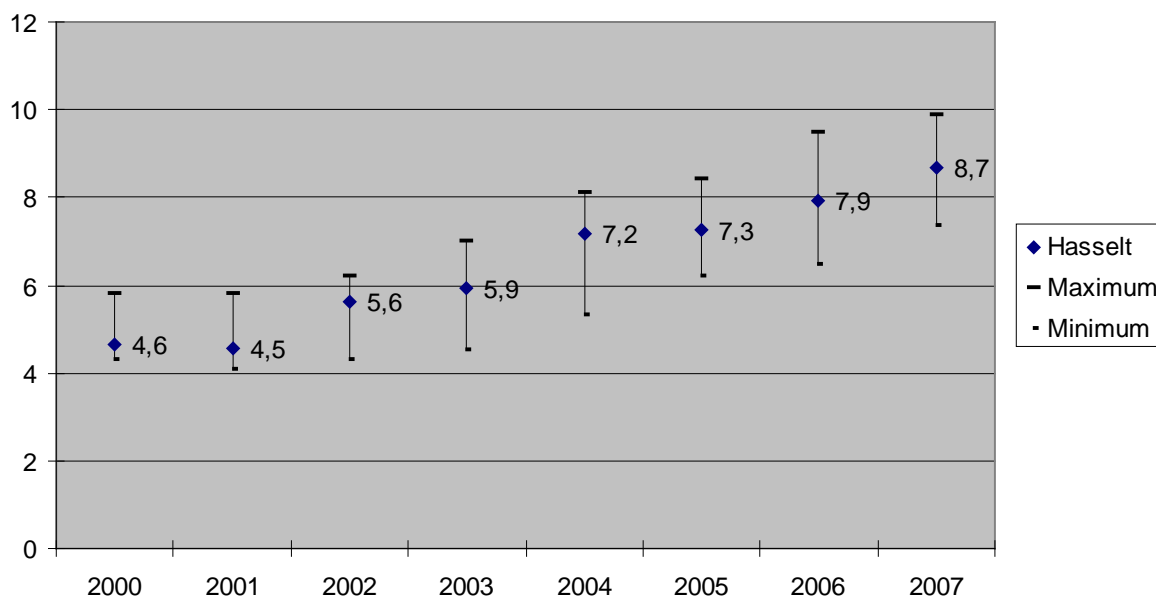
Figuur 7 Evolutie betaalbaarheidsratio woningen in Hasselt (2000-2007*)

*aanslagjaar 2008, inkomens 2007, vastgoedprijzen 2007

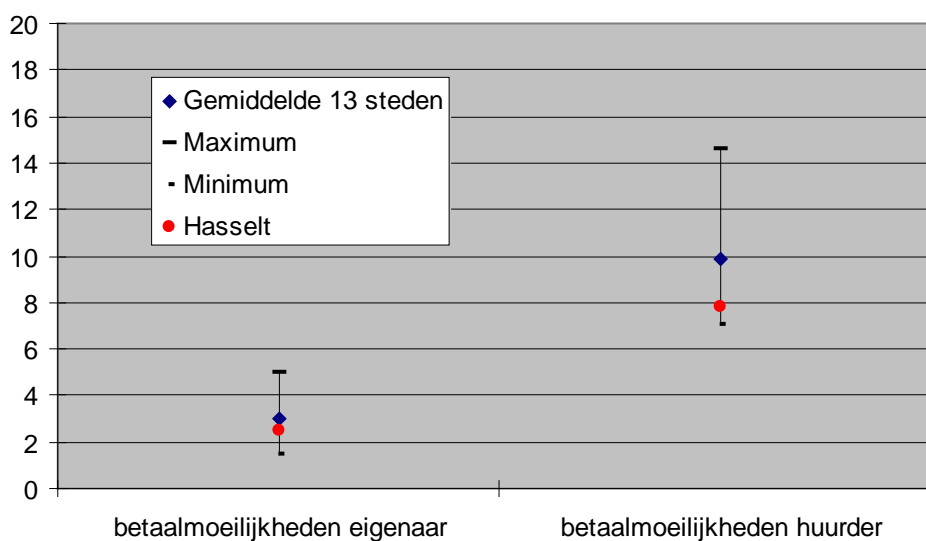

Figuur 8 Evolutie betaalbaarheidsratio appartementen in Hasselt (2000-2007*)

*aanslagjaar 2008, inkomens 2007, vastgoedprijzen 2007

Figuur 9 Betalingsmoeilijkheden bij huisvesting (survey Stadsmonitor 2008, in %)

Toelichting ME2: Hasselt is een aantrekkelijke en betaalbare woonstad

De betaalbaarheidsratio voor woningen en appartementen wordt in deze indicator enerzijds beïnvloed door de hoogte van het inkomen en anderzijds door de prijzen van de woningen. De betaalbaarheid doorheen de jaren neemt sterk af, omdat het mediaaninkomen nauwelijks stijgt, terwijl de prijzen van woningen en appartementen jaarlijks stegen tot 2008. In 2009 zien we voor het eerst een daling van de gemiddelde prijzen.

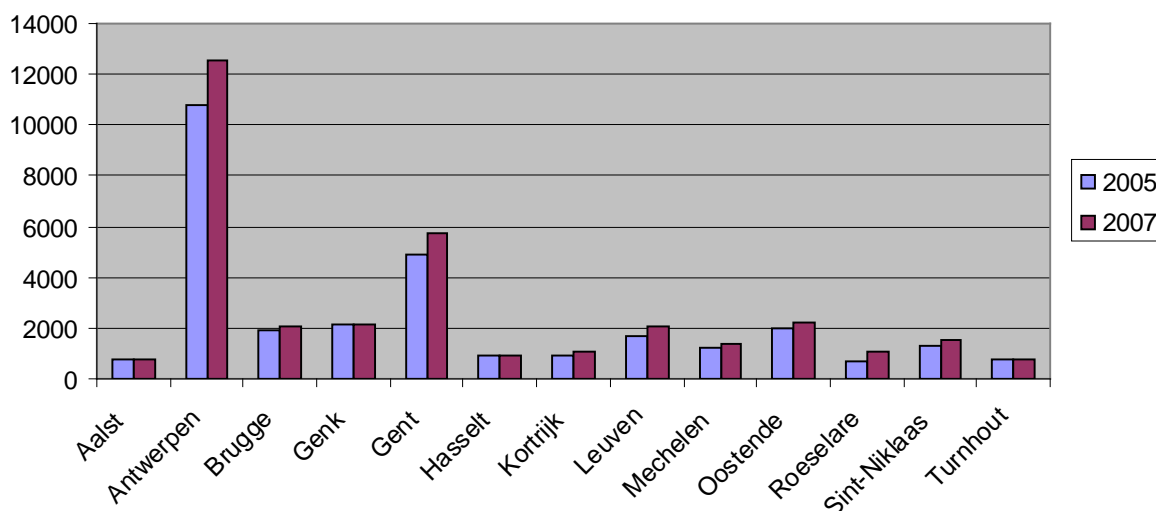
Men heeft in Hasselt gemiddeld 8 mediaaninkomens nodig om een kleine woning of appartement te kunnen kopen.

In de survey van de Stadsmonitor werd gepeild naar **betalingsmoeilijkheden bij huisvesting**. Deze indicator is nieuw en levert belangrijke info op: wanneer inwoners regelmatig problemen hebben om de woonkosten te betalen (huur, lening), bedreigt dat hun woonzekerheid. Betalingsmoeilijkheden doen zich eerder voor bij huurders dan bij eigenaars. 8% van de huurders heeft de huur afgelopen jaar al eens niet kunnen betalen. Hasselt heeft vergeleken met de 13 centrumsteden een kleiner aandeel huurders die betalingsmoeilijkheden ervaren. Het aandeel eigenaars met betalingsmoeilijkheden ligt in Hasselt ongeveer op het gemiddelde van de 13 centrumsteden.

Tabel 8 Aandeel sociale huurwoningen per 1.000 inwoners

Jaartal	Aandeel in de stad per 1.000 inwoners	Gemiddeld aandeel in de 13 centrumsteden
1997	15,5	36,5
1998	33,4	37,0
1999	17,2	37,2
2000	17,1	37,3
2001	17,3	37,6
2002	17,7	39,2
2003	17,9	39,5
2004	18,0	39,9
2005	19,0	40,0
2006	19,0	39,9
2007	19,8	40,0

**Figuur 10 Kandidaten sociale huurwoningen
(2005-2007, in absolute aantallen)**

Toelichting ME2: Hasselt is een aantrekkelijke en betaalbare woonstad

Het aandeel sociale huurwoningen per 1.000 inwoners is in Hasselt het kleinst van alle centrumsteden op Aalst na. Gemiddeld zijn er 20 sociale huurwoningen op 1.000 inwoners. In de 13 centrumsteden zijn dit er 40.

Op 30/06/2007 tellen de 13 steden samen 34.249 **kandidaat-huurders** die in een centrumstad wonen en op de wachtlijst staan voor een sociale woning. In Hasselt zijn er in 2007 942 kandidaat-huurders. Dit is een stijging van 5% t.o.v. 2005 (figuur 10).

Tabel 9 Residentiële bouwvergunningen

	Residentiële vergunningen	Residentiële nieuwbouw	Residentiële renovatie	Nieuwbouw flats	Nieuwbouweengezinswoningen	Niet-residentiële vergunningen
2001	83,0	49,9	50,1	55,7	44,3	40,9
2008	87,0	56,8	43,2	73,1	26,9	13,0
Centrumsteden	82,2	61,0	39,0	74,0	26,0	17,8

Toelichting ME2: Hasselt is een aantrekkelijke en betaalbare woonstad

In 2008 werden in Hasselt 583 **stedenbouwkundige vergunningen** uitgereikt, waarvan 507 **residentiële** (d.i. 87% bestemd voor huisvesting) en 76 **niet-residentiële** (13%).

Ook in de 13 centrumsteden zijn vier op vijf vergunningen bestemd voor huisvesting. Van de 507 vergunningen voor residentiële gebouwen zijn er 288 vergunningen uitgereikt voor de bouw van **nieuwe woningen**, en 219 voor de **renovatie** van woningen (57%-43%). In de voorgaande jaren waren er telkens meer bouwvergunningen voor renovatie van woningen. In de 13 Vlaamse centrumsteden heeft 61% van de uitgereikte vergunningen betrekking op renovatie van woningen, en 39% op nieuwbouw.

De 288 vergunningen voor nieuwbouw in 2008 in Hasselt hebben betrekking op 852 woningen: hiervan zijn er 623 flats en 229 **eengezinswoningen** (73%-27%).

De **appartementbouw** groeide in de periode 2001-2008 zeer sterk: in 2001 werden vergunningen uitgereikt voor 186 flats, in 2008 waren er dat dus 623.

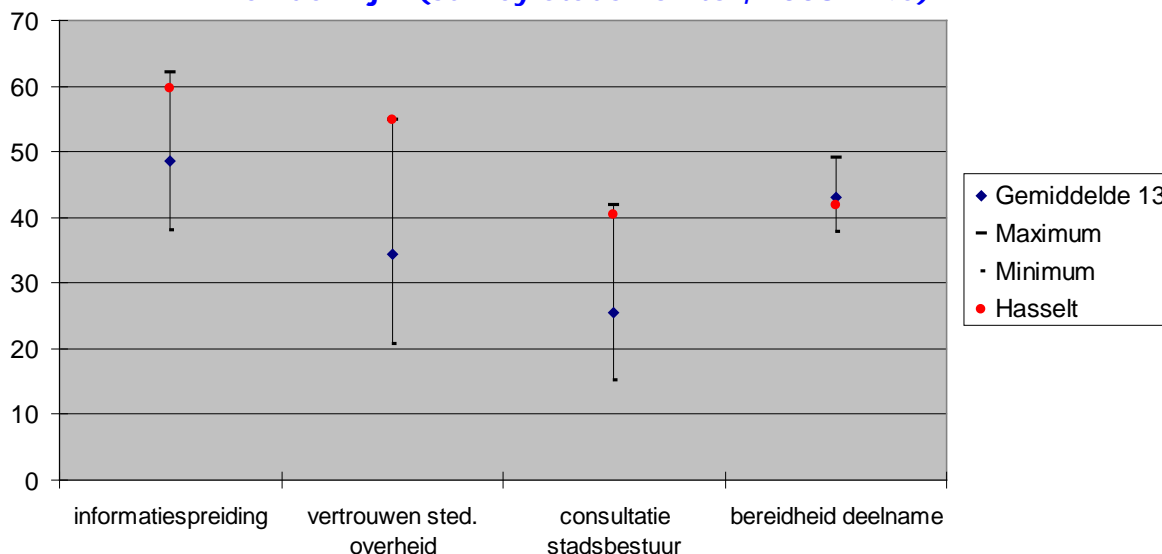
Het aandeel van appartementen op het totaal aantal nieuwe wooneenheden steeg van 56% in 2001 tot 73% in 2008. In het geheel van de 13 centrumsteden bedraagt het aandeel van appartementen 74% in 2008. Het aantal stedenbouwkundige vergunningen voor eengezinswoningen steeg van 148 in 2001 naar 229 in 2008. Het aandeel van de eengezinswoningen op het totaal aantal nieuwe wooneenheden daalde van 44% in 2001 tot 27% in 2008. In de 13 Vlaamse centrumsteden bedraagt het aandeel eengezinswoningen in 2008 26%.

4.3. De betrokkenheid van de burger bij het beleid van de stad en de wijk is verhoogd

Indicatoren:

- spreiding van informatie over en door de stad
Def: aandeel (%) van de inwoners dat zich voldoende geïnformeerd voelt over de activiteiten, de dienstverlening, de initiatieven en de beslissingen in en door de stad.
Bron: survey Stadsmonitor 2008
- vertrouwen in de stedelijke overheid
Def: aandeel (%) van de inwoners dat vertrouwen heeft in de stedelijke overheid.
Bron: survey Stadsmonitor 2008
- consultatie van bewoners door het stadsbestuur
Def: aandeel (%) van de inwoners dat vindt dat het stadsbestuur de inwoners voldoende raadpleegt.
Bron: survey Stadsmonitor 2008
- bereidheid burger deelname beleid
Def: aandeel (%) van de inwoners dat politiek actief is, politieke interesse toont en bereid is mee te praten over wat in de stad gebeurt.
Bron: survey Stadsmonitor 2008

Figuur 11 De betrokkenheid van de bewoners bij het beleid van de stad en de wijk (survey Stadsmonitor, 2008 in %)

Tabel 10 De betrokkenheid van de bewoners van Hasselt bij en de tevredenheid over het beleid (survey indicatoren, relatieve posities)

RELATIEVE POSITIES	2008	2006	2004
informatieverspreiding	2	2	2
vertrouwen stedelijke overheid	2	2	3
consultatie stadsbestuur	1	1	1
bereidheid deelname beleid	6, nulmeting		

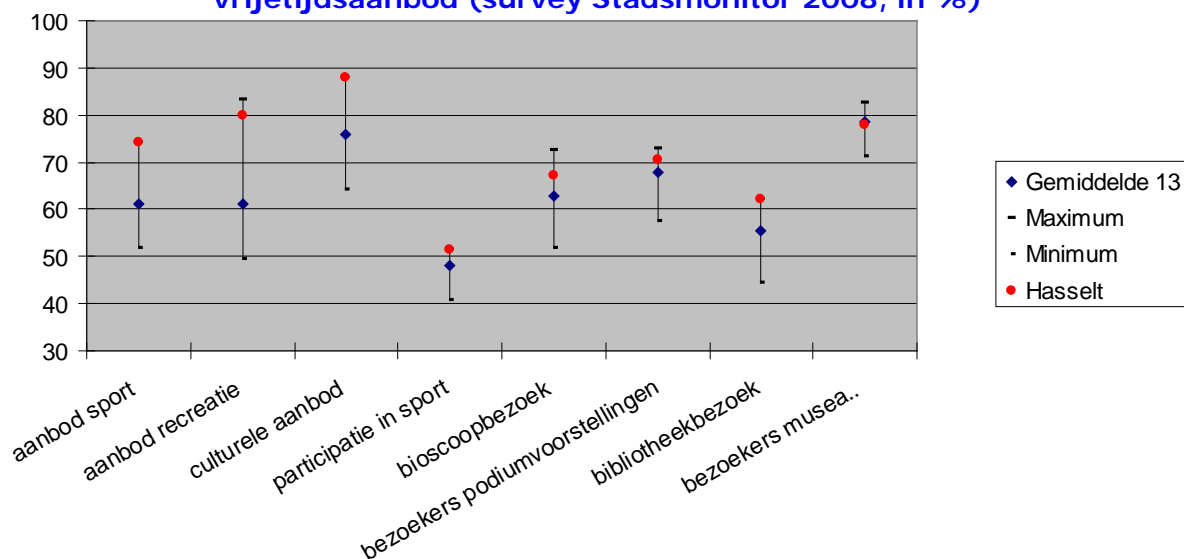
Toelichting ME3: de betrokkenheid van de burger bij het beleid van de stad en de wijk

De verschillen tussen de waarde voor Hasselt en het gemiddelde van de 13 centrumsteden verschillen niet significant voor de indicatoren **bereidheid deel te nemen aan het beleid**. Voor **informatiespreiding, vertrouwen in stedelijke overheid en consultatie van bewoners door het stadsbestuur** is er wel een significant verschil (figuur 11). Dit wil zeggen dat we voor minstens 95% zeker zijn dat het verschil niet berust op toeval. Opvallend zijn de goede scores voor de stad Hasselt. Over de drie metingen heen, neemt Hasselt in de relatieve rangorde van de steden een koppositie in voor bovengenoemde indicatoren.

4.4. Vitale en gezonde stad

- tevredenheid over het aanbod aan sport en recreatie
Def: aandeel (%) van de inwoners dat tevreden is over het aanbod aan sport- en recreatievoorzieningen.
Bron: survey Stadsmonitor 2008
- tevredenheid over het culturele aanbod
Def: aandeel (%) van de inwoners dat tevreden is over het culturele aanbod.
Bron: survey Stadsmonitor 2008
- participatie aan sport
Def: aandeel (%) van de inwoners dat regelmatig aan sport doet.
Bron: survey Stadsmonitor 2008
- culturele participatie
Def: aandeel (%) van de inwoners dat de afgelopen 12 maanden de bioscoop bezocht, één of meerdere podiumvoorstellingen heeft bijgewoond, een bibliotheek bezocht, één of meerdere musea, tentoonstellingen of historische plaatsen heeft bezocht.
Bron: survey Stadsmonitor 2008

Figuur 12 De participatie aan en de tevredenheid over het cultuur- en vrijetijdsaanbod (survey Stadsmonitor 2008, in %)

Tabel 11 De tevredenheid over en de participatie aan het cultuur- en vrijetijdsaanbod (survey indicatoren, relatieve posities)

RELATIEVE POSITIES	2008	2006	2004
aanbod sport	1	3	2
aanbod recreatie	2	1	1
culturele aanbod	1	4	1
participatie in sport	1	1	1
bioscoopbezoek	3	2	4
bezoekers podiumvoorstellingen	3	2	2
bibliotheekbezoek	1	2	3
bezoekers musea..	5	6	5

Toelichting ME4: vitale en gezonde stad

De verschillen tussen de waarde voor Hasselt en voor het gemiddelde van de 13 steden, verschillen significant voor de indicatoren **tevredenheid over het aanbod aan sportvoorzieningen, tevredenheid over het aanbod aan recreatievoorzieningen, tevredenheid over het culturele aanbod, participatie in sport en bibliotheekbezoek**. Dit wil zeggen dat we voor minstens 95% zeker zijn dat het verschil tussen Hasselt en de 13 centrumsteden niet berust op toeval. In al deze gevallen is de participatie en de tevredenheid van de inwoners van Hasselt groter dan bij de inwoners van de 13 centrumsteden.

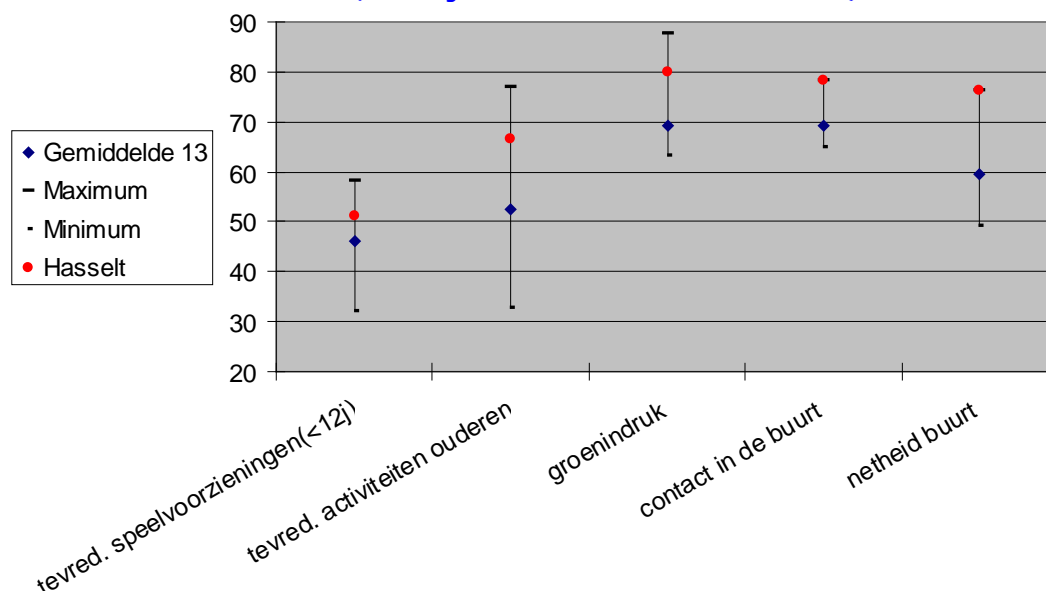
De relatieve posities tussen de steden, laten weinig grote verschuivingen zien voor Hasselt in de drie edities. Bij 4 indicatoren staat Hasselt op de 1e plaats, en is dit in 3 gevallen een vooruitgang t.o.v. 2006. Bij 3 indicatoren gaat Hasselt er één positie op achteruit.

Indicatoren:

- tevredenheid over de speelvoorzieningen
Def: aandeel (%) van de inwoners dat vindt dat er in de buurt voldoende speelvoorzieningen zijn voor kinderen.
Bron: survey Stadsmonitor 2008
- tevredenheid over activiteiten voor ouderen in de buurt
Def: aandeel(%) van ouderen, dat tevreden is over de activiteiten voor ouderen in de buurt.
Bron: survey Stadsmonitor 2008
- groenindruk van de eigen buurt
Def: aandeel (%) van de inwoners dat vindt dat er voldoende groen is in de eigen buurt.
Bron: survey Stadsmonitor 2008
- tevredenheid over contact in de buurt
Def: aandeel (%) van de inwoners dat het aangenaam vindt om met de mensen in de buurt te praten.
Bron: survey Stadsmonitor 2008
- indruk van de netheid in de buurt

Def: aandeel (%) van de inwoners dat vindt dat de straten en voetpaden in hun buurt over het algemeen netjes zijn.
Bron: survey Stadsmonitor 2008

Figuur 13 Aantrekkelijkheid van de woonomgeving (survey Stadsmonitor 2008, in %)

Tabel 12 Aantrekkelijkheid van de woonomgeving (survey indicatoren,relatieve posities)

RELATIEVE POSITIES	2008	2006	2004
tevredenheid speelvoorzieningen(<12j)	4	4	4
tevredenheid activiteiten ouderen	2	5	1
groenindruk	3	2	2
contact in de buurt	1	4	1
indruk netheid buurt	1	1	2

Toelichting ME4: vitale en gezonde stad

De verschillen tussen de waarde voor Hasselt en voor het gemiddelde van de 13 steden, verschillen significant voor de indicatoren **tevredenheid over activiteiten voor ouderen, groenindruk, contact in de buurt, indruk netheid in de buurt**. Dit wil zeggen dat we voor minstens 95% zeker zijn dat het verschil niet berust op toeval en dat de score voor Hasselt significant afwijkt van de gemiddelde score. Voor al deze aspecten scoort Hasselt significant beter dan de gemiddelde centrumstad. (figuur 13). Het verschil is niet significant voor de **tevredenheid over speelvoorzieningen voor kinderen**.

Over de drie metingen heen, neemt Hasselt in de relatieve rangorde een stabiele positie in (tabel 12). Voor tevredenheid over contact in de buurt en activiteiten voor ouderen scoorde Hasselt lager in 2006 dan in 2004 en 2008. Voor de indicatoren netheid in de buurt en contacten in de buurt staat Hasselt op de eerste plaats.

Veiligheidsindicatoren

- onangepaste snelheid verkeer
Def: aandeel (%) inwoners dat de onangepaste snelheid van het verkeer in de buurt als een probleem beschouwt.
Bron: Veiligheidsmonitor
- verloedering/rommel
Def: aandeel (%) inwoners dat de verloedering in de buurt als een probleem ervaart/aandeel inwoners dat rommel in de buurt als een probleem ervaart.
Bron: Veiligheidsmonitor
- geluidshinder verkeer
Def: aandeel (%) huishoudens dat verklaart last te hebben van lawaai of geluidshinder in de buurt.
Bron: Veiligheidsmonitor

Tabel 13 Evolutie veiligheidindicatoren (2004-2008)

	Onangepaste snelheid verkeer	Rommel	Geluidshinder door verkeer	Andere geluidshinder
2004	50,4	24,1	31,2	25,5
2006	51,2	29,7	27,3	25,1
2008	53,6	30,2	30,5	25,3

Toelichting ME4: vitale en gezonde stad

De veiligheidsindicator **onangepaste snelheid in het verkeer** is gestegen. Dit wil zeggen dat meer mensen in Hasselt aangeven hiervan last te hebben. Ook geven inwoners van Hasselt in 2008 aan dat ze meer last hebben van **rommel in de buurt** dan in 2004. Het aanvoelen van **geluidshinder door verkeer** of **door andere zaken** is in 2008 ongeveer op het zelfde niveau gebleven als 2004 en 2006.

Synthesebeeld

Legende: Maatschappelijk effect (ME) als doel
= positieve bijdrage aan ontwikkeling ME
= progressie wenselijk
=niet eenduidig, geen waardeoordeel mogelijk

Maatschappelijk effect 1

"Het belang van de centrumfunctie is toegenomen"
Hasselt heeft een jobratio van 110 jobs per 100 inwoners.
Hasselt heeft een netto-groeiratio van 2,6 in 2009. Terwijl het gemiddelde van de 13 centrumsteden daalde tussen 2008 en 2009, is dit voor Hasselt gestegen.
De oprichtingsratio schommelde tussen 2005 en 2009. In 2009 bedroeg die 7,4. Terwijl het gemiddelde van de 13 centrumsteden daalde tussen 2008 en 2009, is dit voor Hasselt gestegen.
Het aantal stedenbouwkundige vergunningen is sinds 2001 gestegen. Het aandeel niet-residentiële vergunningen (13%) is gedaald.
De aantrekkingskracht van het secundair onderwijs in Hasselt is gestegen van 205% in 2001 tot 239% in 2009.

Maatschappelijk effect 2

"Hasselt is een aantrekkelijke en betaalbare woonstad"
85% van de inwoners van Hasselt is fier over de eigen stad.
76% van de inwoners van Hasselt is tevreden over de uitstraling van de gebouwen.
Hasselt heeft een positief migratiesaldo, vooral voor 18-24 jarigen. Iets meer dan de helft kan worden toegeschreven aan Belgen, de andere helft aan vreemdelingen. Hasselt heeft een licht positief migratiesaldo voor jonge gezinnen (30-39j & 0-9j).
Voor de aankoop van een woning of een appartement zijn gemiddeld 8 mediaaninkomens nodig i.p.v. 4,5 inkomens in 2000.
8% van de huurders heeft betalingsmoeilijkheden bij huisvesting.
Er zijn gemiddeld 20 sociale huurwoningen op 1.000 inwoners.
In 2008 werden in Hasselt 583 stedenbouwkundige vergunningen uitgereikt, waarvan 87% bestemd voor huisvesting en 13% met een niet-residentiële bestemming. Het aandeel van appartementen op het totaal aantal nieuwe wooneenheden steeg van 47% in 1997 tot 73% in 2008.

Maatschappelijk effect 3

"De betrokkenheid van de burger bij het beleid van de stad en de wijk is verhoogd"
55% van de inwoners heeft vertrouwen in de stedelijke overheid.
60% is tevreden over informatiespreiding door de stad.
40% is tevreden over de consultatie van de bewoners door het stadsbestuur.
42% van de inwoners is bereid mee te praten over wat er in de stad gebeurt.

Maatschappelijk effect 4

"Vitale en gezonde stad"
80% van de inwoners is tevreden over het aanbod aan recreatie, 74% over het aanbod aan sportvoorzieningen. 88% is tevreden over het culturele aanbod.
80% is tevreden over het groen in de buurt, 67% is tevreden over het aanbod activiteiten voor ouderen.
52% van de inwoners doet aan sport en 51% neemt actief deel in een vereniging.
62% van de inwoners maakt gebruik van de bibliotheek.
51% is tevreden over het aanbod speelvoorzieningen voor kinderen.
76% is tevreden over de netheid in de buurt, 78% is tevreden over het contact in de buurt.
54% van de bevroagde inwoners geeft aan dat onaangepaste snelheid in het verkeer in de buurt een probleem is.
30% geeft aan dat rommel in de buurt een probleem vormt. Ook dit is een stijging t.o.v. 2004.

Samenstelling:

 Studiedienst van de Vlaamse Regering
en team Stedenbeleid

 Eindredactie: Hilde Schelfaut
e-mail: hilde.schelfaut@dar.vlaanderen.be
telefoon: 02/553 60 94

Lay-out: Nancy Jadoul en Guy De Smet

Bezoek onze website:

www.vlaanderen.be/svr
www.lokalestatistieken.be
www.thuisindestad.be

Nog verschenen in deze reeks:

AALST, ANTWERPEN, BRUGGE, GENT, GENK, KORTRIJK, LEUVEN,
MECHELEN, OOSTENDE, ROESELARE, SINT-NIKLAAS, TURNHOUT